

**VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIAUS
VEDĖJAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PRITARIMO VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „VAIDILUTĖ“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMAI**

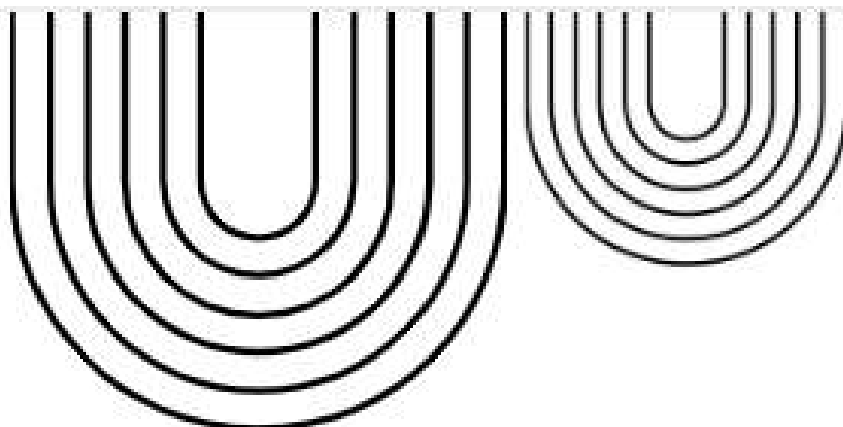
2025 m. birželio d. Nr. A15 /25(2.1.4E-IKU)
Vilnius

Vadovaudamasi Ikimokyklinio ugdymo kriterijų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“, 3 punktu ir Vilniaus miesto savivaldybės mero 2025 m. vasario 24 d. potvarkiu Nr. 955-263/25 „Dėl Almedos Kučinskienės įgaliojimo“,

p r i t a r i u Vilniaus lopšelio-darželio „Vaidilutė“ ikimokyklinio ugdymo programai.

Vedėja

Almeda Kučinskienė

PRITARTA

Vilniaus miesto savivaldybės

Ikimokyklinio ugdymo skyriaus
vedėjo

2025 m. _____ mėn. ____ d.

įsakymu Nr. _____

PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Vaidilutė“

Direktorės Aidos Makutėnės

2025 m. _____ mėn. ____ d.

įsakymu Nr. _____

Vaidilutė
VILNIAUS LOPŠELIS-DARŽELIS

Ikimokyklinio ugdymo
programa

VAIVORYKŠTĖ

BENDROSIOS NUOSTATOS

Vilniaus lopšelio – darželio „Vaidilutė“ (toliau - Mokykla) ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – programa) parengta pagal LR švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142¹, patvirtintas Ikimokyklinio ugdymo gaires².

Požiūris į vaiką

Kiekvienas vaikas mums – unikalus. Pastebimas individualumas, fiksuojamos ir puoselėjamos stiprybės, pomėgiai ir talentai. Siekiama ugdyti vaikus visapusiškai, atsižvelgiant į fizinį, emocinį, socialinį ir intelektualinį vystymąsi. Vaikai skatinami būti aktyviais savo mokymosi turinio kūrėjais bei proceso dalyviais; sudaromos galimybės tyrinėti, eksperimentuoti ir savarankiškai priimti sprendimus. Vaikai skatinami mokytis per žaidimą bei patyriminę veiklą, sudaromos sąlygos išbandyti lyderio vaidmenį. Mokytojai išiklausos, stebi vaikus, įvertina jų poreikius ir padeda kiekvienam atsiskleisti, augti bei pasitikėti savo galiomis.

Vertybės, kuriomis grindžiamas ugdymas:

Pagarba vaikui: vaikas - aktyvus dalyvis, kuris tyrinėja aplinką, kelia klausimus, inicijuoja veiklas.

Bendruomeniškumas: stiprinama tėvų/globėjų, vietos bendruomenės ir Mokytojų sąveika, kad vaikų ugdymas būtų vientisas ir nuoseklus.

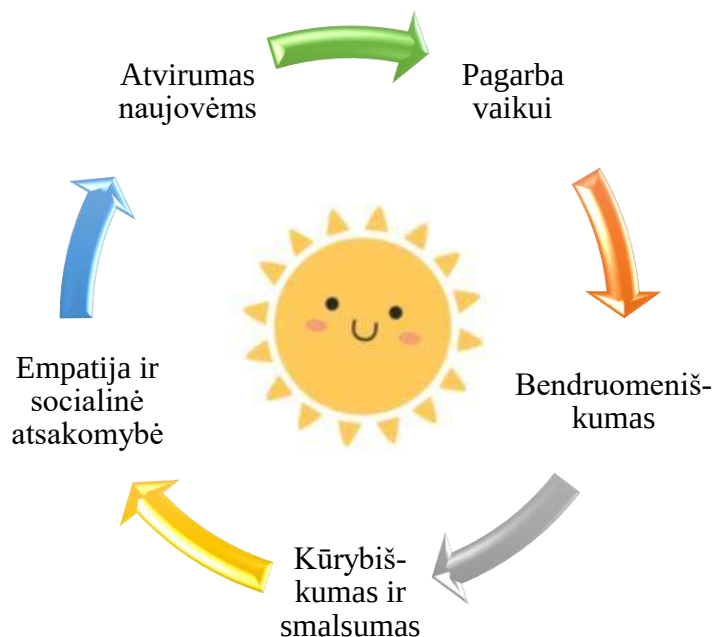
Kūrybiškumas ir smalsumas: ugdymosi aplinka skatina laisvą idėjų raišką, naujų sumanymų paiešką, problemų sprendimą.

Empatija ir socialinė atsakomybė: vaikai mokosi atpažinti kitų emocijas, gerbti kitus ir būti atsakingi bendruomenės nariai.

Atvirumas naujovėms: Mokykla nuolat reflektuoja savo veiklą: aptaria žodžiu, fiksuoja raštu, vykdo kartą metuose įsivertinimą, analizuoja duomenis. Integruoja technologijas, ieško naujų metodų, pav. skaitmeninės technologijos, inventorių tyrinėjimams ir patirtinėms veikloms, robotikos priemonės.

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/49f23632c46711ee9269b566387cfecb?jfwid=f5arm3g7r>

² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a?jfwid=f5arm3g7r>

1 pav. Vertybės, grindžiančios ugdymąsi

Vaikų poreikiai ir ugdymo organizavimas

Emocinių ir socialinių poreikių tenkinimas. Vaikams užtikrinama jauki, pozityvi aplinka, kurioje jie gali saugiai reikšti emocijas. Skiriamas didelis dėmesys grupės mikroklimatui ir vaikų gebėjimui bendradarbiauti bei laisvai diskutuoti.

Fizinė erdvė ir saugumas. Fizinė aplinka pritaikoma skirtingų gebėjimų ir poreikių vaikams; siekiama, kad patalpos ir lauko erdvės būtų neperkrautos inventoriu, erdvios, saugios ir funkcionalios. Ugdymosi procese skatinama tyrinėti, laisvai judėti, kurti ir eksperimentuoti.

Pažintiniai ir kultūriniai poreikiai. Pasitelkiant miesto erdves (pvz. Rinktinės gatvės gamtos ir urbanistinius objektus, muziejus), vaikai supažindinami su kultūriniu, istoriniu, geografiniu miesto paveldu, taip ugdant jų pilietiškumą ir istorijos suvokimą. Organizuojamos pažintinės išvykos, ekskursijos, pritaikoma papildyta realybė, kad ugdymasis išliktų patrauklus ir šiuolaikiškas.

Tėvų / globėjų ir vietos bendruomenės poreikiai

Aktyvi partnerystė. Tėvai/globėjai įtraukiami į ugdymosi procesų planavimą, vaikų pasiekimų aptarimą, bendrus projektus – ekskursijas, kultūrinius renginius ir kitas veiklas. Rengiami individualūs susitikimai su tėvais/globėjais mažiausiai du kartus per metus, aptariant vaiko raidą, pažangą ir poreikius. Tėvai/globėjai skatinami aktyviai naudotis elektroniniu dienynu „Mūsų

darželis“³ – tai priemonė mokyklos pažinimui, vaikų lankomumo ir ugdymosi pažangos stebėsenai, dialogui bei grįžtamajam ryšiui tarp šeimos ir Mokytojų palaikyti.

Bendruomeniškumo stiprinimas. Bendradarbiaujama su vietos bendruomene (aplinkosaugos, kultūros, sporto ir švietimo institucijomis) ir socialiniais partneriais: Vilniaus kolegija, Vytauto Didžiojo universitetu, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu. Palaikomas ryšys su šalia esančia pradine Žiburio mokykla, lopšeliais – darželiais „Žvangutis“, „Pipiras“, „Krivulė“ ir kt. Tėvų / globėjų pastebėjimai, pasiūlymai atliepiami Mokyklos veiklų planavime (pvz., organizuojamos naujos veiklos, būreliai, lauko pramogos).

Regiono ypatumai

Geografinė padėtis. Mokykla įsikūrusi Vilniaus centrinėje dalyje, Žirmūnų mikrorajone, netoli Šnipiškių ir miesto centro. Strategiškai patogi vieta ribojasi su svarbiais objektais, tokiais kaip Neries upė, Mindaugo tiltas, Kalvarijų turgus bei Vilniaus senamiestis. Ši aplinka suteikia vaikams plačias galimybes pažinti miesto kultūrinį ir istorinį paveldą – jie lankosi parkuose, keliauja į Valdovų rūmus, Katedros aikštę, o saugaus elgesio gatvėje pradmenis įgyja tiesiog eidami miesto gatvėmis.

Istorinis kontekstas. Mokykla įsikūrusi Rinktinės gatvėje, kurios istorija – nuo senųjų miesto gynybinių įtvirtinimų, iki šiandienos atspindi visą Lietuvos istorijos spektrą ir vilioja vaikus giliau suvokti savo miesto ir šalies praeitį. Mokytojai Mokyklos vietovę panaudoja ugdymosi procese: skatina vaikus tyrinėti kultūrą, istoriją, gamtą ir architektūrą, pastatus / objektus, ugdo pilietiškumą bei stiprina ryšį su vietine aplinka. Kaip ir pati Rinktinės gatvė, jungianti praeitį su dabartimi, Mokykla tampa vieta, kur auga sąmoningi, smalsūs ir savo aplinką pažįstantys vaikai.

Architektūra ir urbanistika. Rinktinės gatvė - svarbi Vilniaus transporto arterija, jungianti miesto centrą su kitais rajonais, tačiau tuo pat metu tai ir unikali urbanistinė erdvė, kurioje dera istoriniai klodai bei šiuolaikinė architektūra. Mokytojai aktyviai įgalina šią urbanistinę aplinką vaikų ugdymosi proceso įvairinimui – organizuoja pažintines išvykas po mikrorajoną, stebėjimo ir tyrinėjimo veiklas, supažindina su miesto architektūros ypatumais, istoriniu kontekstu bei skatina vaikus kurti pasitelkiant aplinkoje pastebėtus objektus ir reiškinius. Taip skatinamas vaikų smalsumas, kūrybiškumas, gebėjimas susieti aplinką su asmenine patirtimi bei ugdomas sąmoningas miesto gyventojas.

³ <https://www.musudarzelis.com/>

Mokyklos savitumas ir mokytojų kompetencijos

Nuolatinė refleksija ir profesinis augimas. Mokytojai aktyviai įsitraukia į ugdymo kokybės gerinimą – susirinkimuose ir metodiniuose posėdžiuose diskutuoja apie ugdymo procesus, dalijasi gerąja patirtimi, taiko kolegialią pagalbą: stebi vieni kitų veiklas, analizuoja, reflektuoja ir kartu ieško efektyvių sprendimų. Skatinamas nuolatinis profesinis tobulėjimas – mokytojai skatinami kelti kvalifikacines kategorijas, dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo bei kompetencijas plėtojančiuose renginiuose. Mokykloje vyksta ir vidiniai mokymai – psichologės, logopedės bei mokytojai rengia pranešimus ir praktinius užsiėmimus kolegoms. Taip pat mokytojai aktyviai mokosi nuotoliniu būdu naudodamiesi šiuolaikinėmis platformomis, tokiomis kaip „Besimokančių darželių tinklas“⁴; „Mokymosi mokykla“⁵. Mokykla dalyvauja įvairiuose ilgalaikiuose projektuose, kurie praturtina vaikų ugdymą ir stiprina jų socialinius, emocinius bei fizinius įgūdžius, tai – „Zipio draugai“⁶, „Sveikatiada“⁷, „Sveikas maistas- sveikas vaikas“⁸, „Futboliukas“⁹, „Be Active“¹⁰.

Savitumas. Mokykla išsiskiria savo unikalia vieta Vilniaus miesto centrinėje dalyje, turtinga istorine, kultūrine ir gamtine aplinka, kuri aktyviai įtraukiama į ugdymo procesą. **Mokykla įsikūrusi** vos kelios minutės pėsčiomis nuo tokių reikšmingų vietų kaip **Neries upė, Mindaugo tiltas, Kalvarijų turgus, Energetikos ir technikos muziejus, Lietuvos nacionalinis muziejus, Gedimino pilis, Katedros aikštė ir Bernardinų sodas.** Šios erdvės tampa gyva edukacine aplinka, kurioje vaikai tyrinėja gamtą, architektūrą, miesto struktūrą, istoriją ir kultūrą. **Vilnius tampa mūsų mokykla** – mokymasis vyksta ne tik grupėse bet ir aplinkoje, kurioje augame. Vaikai dalyvauja pažintinėse veiklose, tyrinėjimuose, orientaciniuose žaidimuose bei bendruomeninėse iniciatyvose. Ši visuma užtikrina vaikų visapusišką ugdymą ir jų sąmoningą įsitraukimą į aplinkinį pasaulį. **Mūsų šūkis – „Darželis, kurį kuriame kartu!“** – atspindi mūsų bendrystės, įtraukimo ir kūrybiško ugdymo esmę.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ugdymosi ir priežiūros vienovės principas. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymuisi;

⁴ <https://www.ugdymomeistrai.lt/courses/BDT2025>

⁵ <https://www.ugdymomeistrai.lt/>

⁶ <https://www.vaikolabui.lt/zipio-draugai/>

⁷ <http://sveikatiada.lt/>

⁸ <https://www.pienasvaisiai.lt/>

⁹ <https://www.lff.lt/naujienos-kategorija/futbolas-visiems/vaikai/futboliukas/>

¹⁰ https://youth.europa.eu/get-involved/sports/european-week-of-sport-lets-beactive_lt

Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymosi procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

Žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymosi pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

Sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymasis yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

Integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymosi sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymosi srityje, vaikų veiklos integralumas;

Įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

Kontekstualumo principas. Vaikų ugdymasis vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose;

Vaiko ir mokytojo bendro veikimo ir reflektivaus ugdymosi principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus bei apmąstant patirtis;

Lėtojo ugdymosi principas. Užtikrina gilų įsitraukimą. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą;

Šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Tėvai/globėjai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Tikslas - atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

1. Nustatyti ir atliepti kiekvieno vaiko ugdymosi poreikius, atsižvelgiant į natūralius jo vystymosi etapus, individualias savybes, gebėjimus bei sociokultūrinę aplinką;

2. Veiksmingai taikyti proaktyvaus ugdymo pedagogines strategijas, grindžiamas vaiko – mokytojo sąveika (dialogo, žaidimo, pavyzdžio, modeliavimo ir kt.), siekiant sukurti ugdymąsi skatinančią aplinką;
3. Diegti universalios dizaino principus ugdymuisi (pritaikyti aplinką, metodus, būdus; šalinti barjerus, kurti pastolius ir pan.), užtikrinant kokybišką ugdymą kiekvienam vaikui;
4. Kurti dinamišką ugdymosi aplinką – lanksčius edukacinius kontekstus, skatinant vaikų tyrinėjimą ir smalsumą, komunikavimą bei kūrybiškumą ugdymosi procese;
5. Siekiant užtikrinti kiekvieno vaiko ugdymosi sėkmę, sudaryti galimybę vaikams skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus bei daromą pažangą ir juos sistemingai fiksuoti, dokumentuoti, analizuoti, vertinti ir aptarti su tėvais (globėjais);
6. Kurti ir plėtoti bendradarbiavimą su tėvais/globėjais, švietimo pagalbos specialistais ir kitais švietimo ir socialinės pagalbos teikėjais, užtikrinant visapusišką pagalbą vaikui.

Ugdymosi rezultatai. Ikimokyklinio ugdymosi rezultatai apima pasiektus tikslus, įgyvendintus uždavinius bei sąlygas, kurios skatina vaikų nuosekliai įgyjamas ir tobulinamas galias ir padeda jiems tapti:

Pasitikintiems savimi – ugdomas gebėjimas pasitikėti savo jėgomis bei sprendimais;

Besirūpinantis savimi ir kitais – skatinamas socialinis jautrumas, atsakomybė ir empatija;

Jautrus socialinei ir kultūrinei įvairovei – padedama suvokti ir gerbti kitų kultūras, vertybes ir elgseną;

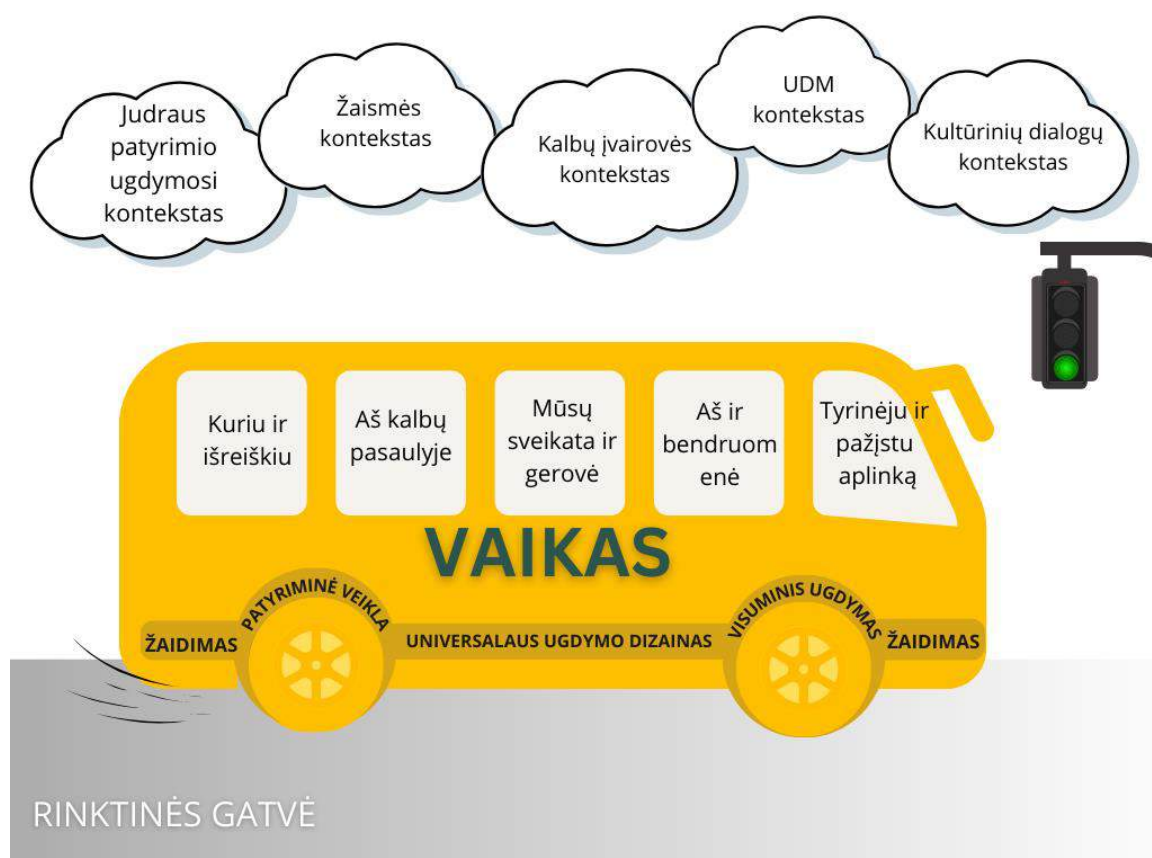
Komunikabilus – ugdomas gebėjimas reikšti savo mintis bei efektyviai bendrauti su aplinkiniais;

Lanksčiai mąstantis ir kūrybiškas – skatinami problemų sprendimo gebėjimai ir kūrybinė saviraiška;

Sėkmingai besimokantis – formuojama motyvacija ir gebėjimas mokytis savarankiškai bei grupėje.

Ugdomus pasiekimus skirstome į didesnes grupes pagal ugdymosi sritis, siedami jas su vaiko gebėjimais. Apjungdami 18 pasiekimų sričių į grupes, taip pat atsižvelgiame į savo Mokyklos ypatumus, prioretizuojame ugdymo kryptį ir atvaizduojame Mokyklos conceptualaus ugdymosi modelyje.

KONCEPTUALUS PROGRAMOS MODELIS

2 pav. Mokyklos konceptualus programos modelis

Keliaujantis autobusas – tai ikimokyklinio ugdymosi programos modelio metafora, kurio **centre - vaikas**: pasitikintis savimi, rūpestingas, komunikabilus, kūrybiškas, besimokantis ir smalsus pasauliui. Pro autobuso langus aiškiai matyti **penkios pasiekimų sritys**, užtikrinančios **visuminį vaiko ugdymą(si)** bei **universalus dizaino prieigą**, padedančią pritaikyti ugdymo(si) kelionę pagal kiekvieno vaiko poreikius. Šioje kelionėje **svarbiausias** - **žaidimas**, kuris suteikia laisvės ir kūrybiškumo. Kuriama **visuminio ugdymosi aplinka**, puoselėjanti harmoningą emocinį, socialinį, fizinį, pažintinį, kalbinį ir kūrybinį vaikų augimą. **Kelionę praturtina ugdymosi kontekstai** – jie papildo kiekvieną patirtį, suteikia ugdymui spalvų ir prasmės. Vaikus vežantis autobusas neturi vienos galutinės stotelės – ugdymasis jame yra nenutrūkstantis, kupinas atradimų ir nuostabos kelionė.

Autobusas važiuoja įvairiu greičiu ir maršrutu – kai kurios stotelės gali būti aplankomos dažniau, priklausomai nuo vaikų norų, poreikių, amžiaus. Vaikai gali patys rinktis, kur keliauti ir kur norėtų skirti daugiau laiko veiklai.

Vaikai - autobuso keleiviai, motyvuojami pasiūlyti naujas veiklas. Mokytojai - tarsi gidai kelionėje, padedantys vaikams atrasti naujus maršrutus ir galimybes.

Vaikų kelionė į pasiekimų sritis - 18 stotelių:

Kasdienio gyvenimo įgūdžių stotelė. Čia mažieji mokosi savarankiškumo: kaip apsirengti be pagalbos, kaip laikyti šaukštą ar nusiplauti rankas.

Santykių su kitais stotelė. Kaip susidraugauti? Mažieji dalinasi daiktais, padeda vienas kitam ir kuria geriausią komandą žaisti.

Emocijų stotelė. Kiekviena emocija – savita ir reikalinga. Čia vaikai mokosi suprasti, kada jie laimingi, nusiminę ar pikti ir pan.

Savireguliacijos stotelė. Kaip suprasti norą tuoj pat viską gauti? Vaikai čia mokosi palaukti savo eilės, nusiraminti ir spręsti savo problemas.

Savivokos ir savigarbos stotelė. Kiekvienas vaikas čia mokosi pažinti save; atranda savo stiprybes ir išmoksta pasitikėti savimi.

Gebėjimo žaisti stotelė. Esminis vaikystės tarpsnio pasiekimas – mokėti smagiai žaisti. Vaikai čia skatinami fantazuoti ir kurti žaidžiant.

Aplinkos pažinimo stotelė. Mažieji tyrinėtojai čia mokosi stebėti gamtą, paukščius, vabaliukus ir suprasti, kaip viskas pasaulyje susiję.

Tyrinėjimo stotelė. Kodėl sniegas tirpsta? O kodėl dangus mėlynas? Klausimų čia – daugiau nei atsakymų, todėl vaikai motyvuojami ieškoti ir atrasti.

Problemų sprendimo stotelė. Ką daryti, kai susipainioja batraiščiai ar dingsta mėgstamas žaislas? Čia vaikai mokosi patys spręsti kasdienes problemas.

Mokėjimo mokytis stotelė. Svarbiausia augantiems vaikams – sužadinti norą mokytis. Smalsumas, klausimai, bandymai ir atradimai – tai kelias į jų sėkmę.

Matematinio mąstymo stotelė. Vaikai skaičiuoja aplinkos objektus. Čia skaičiai tampa žaidimu, o formos – magija.

Skaitmeninio sumanumo stotelė. Vaikai mokosi, kaip saugiai naudotis technologijomis: kur spustelėti, ką pažiūrėti ir ko vengti.

Fizinio aktyvumo stotelė. Vaikai yra judrūs tyrinėtojai: šokinėja, bėga, ridenasi, lipa, laipioja ir pan.

Kalbų supratimo stotelė. Čia mažieji tampa puikiais klausytojais – atpažįsta žodžius, seka pasakas ir supranta, ką sako mokytojas ar draugas.

Kalbinės raiškos stotelė. Vaikai mokosi perteikti mintis: žodžiai tampa sakiniais, sakiniai – istorijomis. Mokomasi pasakoti, aiškiai kalbėti, deklamuoti ir dainuoti.

Estetinio suvokimo stotelė. Spalvos, garsai, kvapai – viskas aplink gali būti menas. Čia vaikai mokosi pamatyti grožį aplinkoje ir džiaugtis juo.

Meninės raiškos stotelė. Čia vaikams viskas įmanoma – iš spalvų gimsta paveikslai, iš garsų – muzika, o iš judesių – šokis.

Kūrybiškumo stotelė. Kaip iš dėžutės pastatyti pilį? Kaip sugalvoti naują žaidimą? Čia vaikai skatinami pasitelkti fantaziją ir netikėtus sprendimus.

UGDYMOSI TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymosi programos filosofija ir turinio kryptingumas

Mokykla ugdomąsi grindžia keliomis teorinėmis prieigomis, padedančiomis suprasti mokytojų, kaip padėti vaikui ugdytis.

1. J. Pjaže Konstruktyvizmo teorinė prieiga

Ugdymas pagrįstas vaikų aktyvia patirtimi ir problemų sprendimu. Skatinama tyrinėjimu pagrįsta veikla, kurioje vaikai savarankiškai atranda žinias. Lankstus ugdymosi turinys, atsižvelgiant į vaikų interesus ir poreikius. Vaikas - aktyvus ugdymosi proceso kūrėjas, dalyvaujantis mokymosi procese: jis eksperimentuoja, kelia klausimus, tyrinėja ir atranda ryšius tarp skirtingų sričių. Mokytojas – fasilitatorius, kuris skatina, provokuoja vaikų smalsumą ir pateikia mokymosi priemones; padeda vaikams reflektuoti ir struktūruoti savo patirtį, bet nesiūlo tiesioginių sprendimų.

2. U. Bronfenbrennerio Ekologinių sistemų teorinė prieiga

Ugdymas suprantamas kaip dalis įvairių tarpusavyje susijusių sistemų (šeimos, mokyklos, bendruomenės, kultūros). Sukuriamos sąlygos, kurios skatina sąveiką tarp vaiko ir šių aplinkų. Pabrėžiama aplinkos įtaka vaiko vystymuisi – nuo mikroaplinkos (artimiausių žmonių) iki makrosistemos (globalių kultūrinių vertybių). Vaikas veikia kaip aktyvus sistemos narys, sąveikaujantis su įvairiomis aplinkomis, todėl ugdymas vyksta per vaiko sąveiką su socialiniais kontekstais ir aplinkos veiksniais. Mokytojas - tarpininkas, padedantis vaikui susieti patirtį iš skirtingų sistemų (pvz., šeimos ir mokyklos). Mokytojas skatina dialogą tarp ugdymosi aplinkų ir įtraukia šeimą bei bendruomenę į ugdymosi procesą.

3. V. Vygotskio Sociokultūrinė teorinė prieiga

Ugdymosi organizavimas pagrįstas bendradarbiavimu ir socialine sąveika; mokymas(is) vyksta per kasdienes socialinius santykius, kultūrinį kontekstą ir grupines veiklas. Vaikas - aktyvus bendruomenės narys, kuris mokosi per sąveiką su kitais bei per žaidimą; įsisavina kultūrines vertybes ir socialinius įgūdžius dalyvaudamas grupinėse veiklose. Mokytojas skatina socialinę sąveiką ir sudaro sąlygas bendradarbiavimui, padeda vaikams peržengti esamą išmokimo lygį bei nuolat reflektuoja savo pedagoginę veiklą.

Vaikų ugdymąsi teorinėse prieigose išryškinantys aspektai (3 pav):

J.Piaget. Konstruktyvizmo teorija	V.Vygotskis. Sociokultūrinė teorija	U.Bronfenbrenner. Ekologinių sistemų teorija
Vaikas pasaulį pažįsta per pojūčius, tyrinėjimus ir bandymus	Žaidimas ir socialinė sąveika - svarbiausi vaiko raidos ir ugdymosi būdai	Pabrėžiama vaiko sąveika su aplinka, šeimos ir bendruomenės vaidmenys ugdyme.

3 pav. Vaikų ugdymąsi išryškinantys aspektai teorinėse prieigose

UGDYMOSI TURINYS

Mokyklos ugdymosi sistema pasižymi atvirumu naujovėms ir lankstumu, prisitaikant prie vaikų, tėvų bei bendruomenės poreikių, taip pat atsižvelgiant į pačios Mokyklos savitumą. Išnaudojamos sostinės istorinių ir kultūrinių erdvių galimybės, siekiant plėsti vaikų akiratį, ugdyti pilietiškumą, bendruomeniškumą ir kultūrinį sąmoningumą. Ugdymosi turinys yra lankstus ir nuolat pritaikomas prie vaikų individualių poreikių. Ugdymo planavimas vyksta įvairiais lygmenimis – metams, mėnesiui, savaitei ar dar trumpesniai laikotarpiui – remiantis vaikų iniciatyvomis, interesais ir kasdienėje veikloje kylančiais klausimais. Temas siūlo ne tik mokytojai, bet ir patys vaikai bei jų tėvai/globėjai, o ugdymosi procesas išlieka atviras, kūrybiškas ir jautrus pokyčiams bei augančių vaikų poreikiams. Ikimokyklinio ugdymosi pagrindą sudaro visuminis ugdymas, universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas ir įvairios patirtinės veiklos. Visuminis ugdymas yra esminė kryptis, užtikrinanti harmoningą vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažintinių, kalbinių ir kūrybinių gebėjimų vystymąsi. Universalus dizainas mokymuisi (UDM) yra metodas, skirtas įtrauktam ugdymui, leidžiantis kiekvienam vaikui sėkmingai ugdytis, atsižvelgiant į individualius poreikius. Visavertę įtrauktį užtikrina vaikų ugdymosi skirtumų pripažinimas ir kryptingas ugdymosi procesas. Žaidimas – tai vaikų sukurta ir valdoma veikla, kurioje jie taiko ir plėtoja savo gebėjimus. Siekiama, kad žaidimas ir ugdymasis derėtų tarpusavyje, skatindamas vaikų savarankiškumą ir žaismingą mokymąsi. Patirtinės veiklos apima mokymąsi per judėjimą, jutimus, stebėjimą, tyrinėjimą, eksperimentavimą, modeliavimo ir kūrybos procesus, bendravimą bei patirčių reflektavimą. Mokytojas stebi vaikų susidomėjimą, analizuoja patirtis ir tariasi su vaikais, daugiau

dėmesio skirdamas individualiai vaiko patirčiai ir pasiekimams nei pačios temos plėtojimui. Svarbus procesas, ne rezultatas.

Programoje išskiriamos 5 ugdymosi sritys, kurios sudaro ikimokyklinio ugdymo pagrindą ir apima 18-a vaiko ugdymosi pasiekimų sričių (1 lentelė):

Ugdymosi sritys / Vaiko galios	Pasiekimų sritys <i>(Nr. Gairėse ir Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše)</i>
Mūsų sveikata ir gerovė / Pasitikintis	<i>Kasdieniai gyvenimo įgūdžiai (18.1 ir 10) Fizinis aktyvumas (18.2 ir 11) Emocijų suvokimas ir raiška (18.3 ir 12) Savireguliacija ir savikontrolė (18.4 ir 13)</i>
Aš ir bendruomenė / Besirūpinantis savimi ir kitais	<i>Savivoka ir savigarba (18.5 ir 14) Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais (18.6 ir 15) Aplinkos pažinimas (18.7 ir 16)</i>
Aš kalbų pasaulyje / Komunikabilus	<i>Kalbų supratimas (18.10 ir 19) Kalbinė raiška (18.11 ir 20) Skaitmeninis sumanumas (18.9 ir 18)</i>
Tyrinėju ir pažįstu aplinką / Sėkmingai besimokantis / Jautrus kultūrinei socialinei įvairovei	<i>Matematinis mąstymas (18.8 ir 17) Tyrinėjimas (18.15 ir 24) Problemų sprendimas (18.16 ir 25) Mokėjimas mokytis (18.18 ir 27)</i>
Kuriu ir išreiškiu / Kūrybingas / Lanksčiai mąstantis	<i>Estetinis suvokimas (18.12 ir 21) Meninė raiška (18.13 ir 22) Kūrybiškumas (18.14 ir 23) Gebėjimas žaisti (18.17 ir 26)</i>

1 lentelė. Ugdymosi sričių ir pasiekimų sričių sąsajos

Mūsų sveikata ir gerovė		
Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
3 žingsnio pasiekimai		
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <u>Esminiai gebėjimai</u> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.	Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojami tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėje.	Domisi maistu ir maisto įvairove. Skanauja įvairų maistą, mokosi valgymo etiketo. Grupėje žaidžia režisūrinius maisto gaminimo žaidimus (<i>virtuvėlę</i> ir pan.) Susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdosi kūno priežiūros įgūdžius. Ugdosi dienos ritmo pajautą. Mokosi laikytis tvarkos, rūšiuoti, tvarkyti žaislus.
Fizinis aktyvumas <u>Vertybinė nuostata</u> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <u>Esminiai gebėjimai</u> Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	Pastovi ant vienos kojos (3 - 4 sekundes). Tiksliai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25 - 30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1–2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius.	Vaikščioja ir išlaiko pusiausvyrą einant sumažinto ploto paviršiumi (tarp dviejų nubrėžtų linijų ir pan.), įveikiant kliūtis, lipant į kalniuką Judėdamas laisvoje erdvėje, žaisdamas judriuosius žaidimus, nuo greito ėjimo pereina prie bėgimo Pradeda lankstyti ranką per riešą, vis tiksliau atliekant judesius. Dėlioja daiktus vieną ant kito, užsuka, atsuka, darinėja, naudojami stalo įrankiais.
Emocijų suvokimas ir raiška <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <u>Esminiai gebėjimai</u> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis,	Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas	Atpažįsta kito emocijas iš veido išraiškos, balso, jeigu dažnai žaidžia, paišena, klausosi muzikos, juda greta ir kartu per kasdienes ugdomąsias veiklas. Mokosi emocijas atpažinti ir įvardyti, nuotaikoms žymėti

įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs).	naudoja emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“, kai suaugusieji vaiko patiriamas ir išreiškiamas emocijas pavadina, pakomentuoja, taiko personalizuotus vaikų nusiramavimo būdus.
Savireguliacija ir kontrolė <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <u>Esminiai gebėjimai</u> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti	Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį.	Savo poreikius valgyti, žaisti, miegoti ir kt. mokosi parodyti veido mimika, garsais, gestais, galvos linktelėjimu išreiškdami sutikimą ar papurtydami galvą į šonus („ne“), pirmaisiais žodžiais, kai yra jautriai globojamas, žaidinamas, kalbinamas mokytojo, kai jis stengiasi suprasti vaiko poreikių ženklus ir į juos reaguoti, kai įvardija vaiko poreikius ir domėjimosi objektus.
6 žingsnio pasiekimai		
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <u>Esminiai gebėjimai</u> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis	Supranta valgyti, kad augtų sveikas, esant galimybei pirmenybę teikia sveikatai palankiems maisto produktams. Valgo savarankiškai, tvarkingai. Plaunasi rankas. Atsižvelgdamas į tai, ar jam šilta, ar šalta, nusirengia ar apsirengia. Rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais. Laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių. Paaikšina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinais prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles, įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas. Paaikšina, kad jo kūnas priklauso tik jam, suvokia privatumą. Žino, kur kreiptis pagalbos.	Domisi apie sveiko maisto naudą, žino, ką valgyti naudingiau sveikatai. Diskutuoja apie sveiką gyvenimo būdą. Žaidžia vaidmenų, režisūrinius žaidimus. Tyrinėja vaisius ir daržoves, pavadina, gėrėsi estetiniu įspūdžiu. Laikosi asmens higienos, supranta jos svarbą. Įsitraukia į aplinkos pertvarkymo veiklas. Mokosi rūšiuoti šiukšles. Mokosi suprasti saugaus bendravimo taisykles, Aiškinasi, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami ir kokie netinkami, mokosi saugoti asmeninę erdvę. Mokosi saugaus elgesio įgūdžių, laikosi saugaus elgesio taisyklių.
Fizinis aktyvumas <u>Vertybinė nuostata</u>	Ištvermingas, bėga ilgesnius atstumus. Bėga	Juda spontaniškai, atlieka veiksmus su skirtingo

Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <u>Esminiai gebėjimai</u> Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius	dydžio, svorio ar formos priemonėmis, žaidžia įvairius imitacinius bei judriuosius žaidimus. Išbando įvairiausių mokytojo demonstruojamus ir paties atrandamus ėjimo ir bėgimo būdus: eiti pasistiebus, ant pėdos šonų, kulnų; eiti ištiesta virve, padėtu lanku; eiti aukštai keliant kelius, pusiau pritūpus, plačiu žingsniu, pristatomuoju, pakaitiniu ar kryžminiu žingsniu, šonu, atbulomis, eiti nedideliame aukštyje (suoleliu); bėgti aukštai keliant kelius, šonu, atbulomis, įveikiant kliūtis ir pan.
Emocijų suvokimas ir raiška <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <u>Esminiai gebėjimai</u> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai stengiasi jam padėti. Pradeda kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau.	Žaisdamas vaidmenų ir naratyvinius žaidimus, tyrinėdamas ir žymėdamas, kaip jaučiasi, klausydamasis skaitomų istorijų, žiūrėdamas filmukus, patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja ir vis geriau atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis.
Savireguliacija ir savikontrolė <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <u>Esminiai gebėjimai</u> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Pats taiko įvairius nusiramavimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta	Savo aplinkoje stebi ir tikslingai pasiūlytose veiklose tyrinėja bei išbando įvairius dėmesio, impulsų ir elgesio valdymo būdus. Žaisdamas savireguliaciją plėtojančius žaidimus (sustingti, nekalbėti, nesusijuokti, perkėlinėti dėmesį), savarankiškai išbandydamas naujas veiklas, kartu su kitais įsitraukdamas į ištvermės, tikslumo, kliūčių įveikos

	susitarimų, taisyklių prasnę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	reikalingas veiklas, laikydamasis kartu su kitais sukurtų grupės taisyklių ir tvarkos, ugdomi valingą dėmesio ir elgesio kontrolę. Mokytojo padedamas, išbando dėmesio sutelkimo, nukreipimo ir perkėlimo, impulsų ar netinkamo elgesio slopinimo, aktyvinamosios kontrolės (savęs motyvavimas atlikti tai, ko daryti nesinori) būdus, ugdomi veiklos planavimo ir laiko valdymo gebėjimus.
Ugdymo(si) kontekstai, mokytojo vaidmuo, ugdymo(si) būdai: <u>Judrus patirtinis ugdymas(is):</u> skatinamas vaikų aktyvumas, mokytojas sukuria saugią, įkvepiančią ir iššūkių teikiančią aplinką; judėjimo džiaugsmą vaikas patiria tiek Mokyklos viduje, tiek gamtinėje aplinkoje – kieme, sporto aikštelėje ir pan. <u>Universalus dizainas mokymuisi:</u> mokytojas visus vaikus, nepaisant amžiaus, kalbos, kultūrinių ar sveikatos ypatumų, įtraukia į veiklas, skatinančias ugdymąsi ir bendravimą, pasitikėjimą kuriančioje aplinkoje. <u>Žaismė:</u> kasdienės veiklos grindžiamos žaidimu – vaikams sudaromos galimybės laisvai tyrinėti, kurti, išbandyti idėjas, dalytis patirtimis. <u>Ugdymo(si) būdai:</u> judrūs žaidimai, improvizacijos, kūrybinės dirbtuvės, bėgimai, sveikatinimo renginiai, patirtinės edukacijos ir prevencinės veiklos su sveikatos specialistais bei pagalbos tarnybomis.		

Aš ir bendruomenė		
Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
3 žingsnio pasiekimai		
Savivoka ir savigarba <u>Vertybinė nuostata</u> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <u>Esminiai gebėjimai</u> Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo	Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės	Savo augimą pajaučia per didėjančią savarankiškumą kasdienėse veiklose, matuodamasis išaugtus drabužėlius ar batus, naudodamas ūgio matuoklius, žiūrinėdamas anksčiau darytas savo nuotraukas. Bendraudamas su kitais pritaiko tuos būdus, kuriuos patyrė, suprato ir perėmė iš suaugusiojo: nusišypsoti, pakalbinti, taikiai žaisti greta, mokosi dalintis,

šeimai, grupei, Mokyklos bendruomenei.	veiklomis.. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	palaukti savo eilės (naudojant smėlio laikrodį, pasiimant kitą žaislą ir kt.), atsižvelgti į kito prašymus.
Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. <u>Esminiai gebėjimai</u> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradedą suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojamas bendrai.	Natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. Vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir vaikais. Supratimas apie šeimą ir vaikų grupę plečiasi kartu su mokytoju ir tėvais/ globėjais kuriant šeimos ir grupės medį, dalyvaujant šeimos dienose grupėje, žaidžiant savo šeimos ir kitų šeimų pasiūlytus žaidimus, žiūrinėjant šeimos narių ir grupės vaikų nuotraukas.
Aplinkos pažinimas <u>Vertybinė nuostata</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminiai gebėjimai</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę. Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius. Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje aplinkoje.	Laiko tėkmę pajaučia sąsajoje su savo veikla (kiek laiko užtrunka kažką padaryti) ir gyvenimo ritmu (ką aš veikiu per dieną). Laiko tėkmę geriau supranta, eksperimentuodamas su skirtingos trukmės muzikinėmis atkarpomis, 1, 5, 10 minučių smėlio laikrodžiais (ką galiu nuveikti, kol skambės muzika, ištekės smėlis); paros trukmę ir laiko tėkmės per parą nuoseklumą patiria dėliodami savo veiklos per dieną paveikslėlius.
6 žingsnio pasiekimai		
Savivoka ir savigarba <u>Vertybinė nuostata</u>	Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą.	Galių pajauta vaikui plėtojasi mokantis naujų dalykų,

Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <u><i>Esminiai gebėjimai</i></u> Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, Mokyklos bendruomenei.	Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, tyrinėja galimus socialinius vaidmenis. Dalyvauja šeimos, grupės, bendruomenės veiklose. Prisideda prie priimamų sprendimų. Pasako tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą; supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, bendruomenės vertybių, pareigų bei teisių.	drąsiai imantis naujų sumanymų ir lyderystės (vadovauti žaidimui, padėti mažiau gebančiam, dalintis patirtimi). Žaisdamas, kurdamas savo augimo laiko juostas, įsitraukdamas į mokytojo tikslingai pasiūlytas savo augimo tyrinėjimo veiklas, vaikas išvelgia pokyčius, apibūdina savo kūno augimą ir naujai įgytus gebėjimus, savo asmenines savybes, stiprybes, sau priimtinausius mokymosi būdus, stiprina pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais. Tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, piešia ir samprotauja, kaip atrodys užaugęs, ko norėtų išmokti netolimoje ateityje, kuo norėtų tapti ateityje.
Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais <u><i>Vertybinė nuostata</i></u> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. <u><i>Esminiai gebėjimai</i></u> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Stengiasi geranoriškai, pagarbiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas. Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. Bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei suaugusiojo ar kito vaiko nuomonę, aiškinasi, tariasi. Pradedą tarpininkauti kitiems vaikams, sprendžiant tarpusavio nesutarimus. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais, juos priima. Parodo supratimą kitokiai išvaizdai, kultūrai. Supranta, kad grupėje turi susitarti dėl priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų pasekmes.	Domisi apie savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdu: panašumais ir skirtumais: mano šeima – kitos šeimos; ugdymo Mokyklos bendruomenė – kitų Mokyklų bendruomenės; mano tauta – kitos tautos; mano šalis – kaimyninės ir kitos šalys; žemyno, kuriame gyvenu, žmonės – kitų žemynų žmonės. Atrasdamas ir patirdamas Mokyklos bendruomenės narius siejantį ryšį, vaikas ugdosi priklausymo bendruomenei jausmą, įsitraukia į savo bendruomenės veiklas, atranda lygiavertio bendravimo su kitais jos nariais būdus.
Aplinkos pažinimas <u><i>Vertybinė nuostata</i></u>	Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą.	Vaikas aiškinasi, tyrinėja, diskutuoja, kas mums gali k

Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminiai gebėjimai</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Papasakoja apie tradicines šventes, palygina su kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina šeimos narių ir kitas dominančias profesijas. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti. Išvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Dalinasi savo žiniomis apie tai, kur gyvena ir kuo minta gyvūnai, kur kokie augalai, grybai auga, kokių sąlygų jiems reikia. Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Išvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį. Paaškina, kodėl išteklius reikia tausoti, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradedą jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai.	nors papasakoti apie praeitį, dabartį, ateitį, ir atranda keletą informacijos šaltinių: ilgaamžiai ir modernūs statiniai, senoviniai ir „ateities“ daiktai, praeityje darytos nuotraukos, iliustruotos knygos, filmai, skaitmeniniai informacijos šaltiniai. Remdamasis šiais šaltiniais, su grupės mokytoju kalbasi, ką mums pasakoja skirtingi informacijos šaltiniai ir kartu kuria praeities, dabarties, ateities paveikslus, laiko juostas. Atranda ir tyrinėja dominančias savo darželio, rajono ir (ar) miesto istorines vietas, įskaitant įvairius paminklus, gamtines erdves, viešąsias skulptūras ir žaidimų aikšteles
Ugdymo(si) kontekstai, mokytojo vaidmuo, ugdymo(si) būdai: <u>Universalus dizainas mokymuisi:</u> mokytojo kuriama įvairi aplinka ir taikomos įvairios priemonės, siekiant šalinti ugdymo(si) kliūtis, kad kiekvienas vaikas galėtų atsiskleisti ir jaustis saugus. <u>Žaismė:</u> mokytojas skatina vaikų laisvą žaidimą, kūrybiškumą, skatina juos savaip tyrinėti, suprasti ir improvizuoti. <u>Kultūriniai dialogai:</u> aplinką mokytojas kuria taip, kad vaikai galėtų kurti ir puoselėti savo tapatumą, dalyvaudami bendruomenės gyvenime, susipažindami su Lietuvos valstybinių švenčių tradicijomis ir jas taikydami kasdienybėje. <u>Ugdymo(si) būdai:</u> edukacinės išvykos, kultūriniai renginiai, režisūriniai/vaidmenų žaidimai, socialinių istorijų kūrimas, teminės atradimų stotelės, žemėlapių sudarymas, dalyvavimas projektuose ir pan.		

Aš kalbų pasaulyje		
Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
3 žingsnio pasiekimai		
Kalbų supratimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą. <u>Esminiai gebėjimai</u> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta, prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais.	Ugdosi kalbos suvokimo gebėjimus, bendraudamas su suaugusiais ir vaikais. Atkreipia dėmesį į kalbėjimą, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną, girdėdamas suaugusiojo kalbą. Ugdosi foneminę klausą ir fonologinį suvokimą, mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis, žaisdamas garsų žaidimus, klausydamasis įvairių aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis, atlikdamas įdomias, aktualias, bet neilgai trunkančias veiklas. Tampa aktyviu klausytoju, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną.
Kalbinė raiška <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs kalbą ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <u>Esminiai gebėjimai</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje	2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas. Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus	Kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius, dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus, pasakoja apie tai, ką mato ir girdi, vartoja paprastas mandagumo frazes, formuluodamas sakinius, taiko pagrindines gramatikos taisykles. Bendraudamas su kitais, koncentruojasi į save, kalba sau ir su savimi, neadresuodamas kalbos kitam. Į pokalbius su kitais

matomus žodžius, parašo savo vardą.	eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja.	mokosi įsitraukti, kalbinamas suaugusiojo, atsakydamas į klausimus. Kasdienėse veiklose mokytojo skatinamas vaikas mokosi išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius.
Skaitmeninis sumanumas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <u>Esminiai gebėjimai</u> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. Pradedą laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	Domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.).
6 žingsnio pasiekimai		
Kalbų supratimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi žodiniaiais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. <u>Esminiai gebėjimai</u> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki	Įsitraukdamas į bendravimo su mokytoju ir vaikais veiklas, kalbos garsų žaidimus, eilėraščių, dainų, pasakojimų, pasakų gimtąja ir kitomis kalbomis klausymąsi, plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių prasmes, ugdo trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais. Klausosi gyvai pasakojamų ir įrašytų įvairaus stiliaus ir turinio tekstų apie aplinką, įvykius, reiškinius, savo ir kitų vaikų kalbos įrašų. Žaisdamas, dalyvaudamas problemų sprendime, vidaus ir lauko veiklose, kelių vaikų grupelių ir didesnių grupių veiklose, mokosi nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų

	keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Domisi įvairiais rašytiniais tekstais, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.	kalbos, reaguoti į kalbančiųjų intencijas, suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus.
Kalbinė raiška <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs kalbą ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <u>Esminiai gebėjimai</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.); klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju. Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.	Pradeda vartoti vis sudėtingesnės sandaros žodžius ir retesnes gramatines struktūras dalyvaudamas ilgesniuose, įvairesnės tematikos mokytojo ir bendraamžių iniciuojamuose pokalbiuose. Žaisdamas siužetinius vaidmenų žaidimus, įsitraukia į dialogą, polilogą, išbando skirtingas kalbėjimo manieras, mokosi žodinėmis derybomis ir kompromiso paieškomis spręsti kylančius nesutarimus ir problemas laikydamasis savo kultūrinei aplinkai priimtinių bendravimo taisyklių. Bendravimo gebėjimus ugdo skaitinėdamas knygas, kalbėdamasis apie skaitomas ar pasakojamas istorijas, diskutuodamas apie atliktą veiklą, patirtą nuotyki, žiūrėtą filmą, girdėtą pasaką, pasakodamas istorijas, kurdamas pasakojimus, kalbėdamasis apie tai, ką norėtų patirti ir veikti.
Skaitmeninis sumanumas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje	Prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų	Mokytojo padedamas, iki 0,5 valandos per dieną ribojant laiką, praleidžiamą prie ekranų, naudojasi jo

esančias skaitmenines technologijas. <u>Esminiai gebėjimai</u> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	atlikti veiklas, kūrybines užduotis. Įgyvendindamas sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones (fotografavimo, piešimo, nuotraukų apdorojimo, garso įrašymo), skirtingus turinio tipus (vaizdą, judantį vaizdą, garsą, tekstą). Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu. Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradedą suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.	amžių atitinkančiomis prasmingomis, ugdymą(si) papildančiomis skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu žaisdamas ir pažindamas aplinką. Skaitmeninių priemonių saugaus ir atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisyklės sužino ir mokosi taikyti jas aptardamas su suaugusiuoju, nagrinėdamas įvairias situacijas ir pavyzdžius. Veiksmų sekas (algoritmus) problemoms spręsti suvokia ir elementariai taiko stebėdamas ir įvardydamas įvairių procesų, kasdienių darbų ir veiklų atlikimą žingsniais, veiksmų eiliškumą, susitarimus-taisykles.
---	---	--

Ugdymo(si) kontekstai, mokytojo vaidmuo, ugdymo(si) būdai:

Universalus dizainas mokymuisi: kūrybinėse dirbtuvėse ir projektinėse veiklose mokytojai skatina vaikų žodinę ir nežodinę raišką, naudoja alternatyviosios komunikacijos priemones.

Žaismė: mokytojai kuria žaidybines situacijas, skatinančias vaikų smalsumą kalbų įvairovės aplinkoje.

Kultūriniai dialogai: vaikai mokosi frazių įvairiomis kalbomis, bendradarbiaudami su tėvais/globėjais ir socialiniais partneriais, susipažįsta su skirtingomis kultūrinėmis raiškomis.

Kalbų įvairovė: sudarytos sąlygos įvairiems komunikacijos būdams, žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui; vidaus erdvėse veikia bibliotekėlės ir ramybės zonos su įgarsintomis knygomis.

Realioji ir virtualioji aplinka: naudodamiesi skaitmeninėmis technologijomis, vaikai tyrinėja nematomus procesus ir perkelia realius objektus į skaitmeninę erdvę.

Ugdymo(si) būdai: istorijų kūrimas, vaidmenų, siužetiniai, naratyviniai žaidimai, knygų skaitymas, garso įrašų klausymas, stalo ir kiti žaidimai, edukacijos bibliotekose ir teminiai projektai ir pan.

Tyrinėju ir pažįstu aplinką		
Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
3 žingsnio pasiekimai		
Matematinis mąstymas <u>Vertybinė nuostata</u>	Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja	Stebi ir yra įtraukiamas į situacijas, kuriose minimi

Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <u>Esminiai gebėjimai</u> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartindamas, pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas ir pan. Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę. Tapatina, atrenka kelis daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų sekas.	skaičiai, yra skaičiuojama (pvz., eilėraščiai, dainelės, judrieji žaidimai, stalo žaidimai). Daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones. Žaisdamas ir tyrinėdamas pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios).
Tyrinėjimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminiai gebėjimai</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems	Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jūtimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą. Grupėje esančius įvairius daiktus tyrinėja juos griebdamas, liesdamas, mesdamas, kišdamas į burną, kramtydamas, domisi judančiais, garsus skleidžiančiais, ryškių spalvų daiktais; daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodamas rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones.
Problemų sprendimas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <u>Esminiai gebėjimai</u> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos,	Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų	Žaisdamas atlieka dviejų nesudėtingų, jam suprantamų veiksmų sekas (pavyzdžiui, paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėti kaladėles).

problemos sprendimo būdų, apsversto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes	sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą	
Mokėjimas mokytis <i>Vertybinė nuostata</i> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <i>Esminiai gebėjimai</i> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinių, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	Daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodamas rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones. Žaisdamas eksperimentuoja vidaus ir lauko aplinkose, įvairiose situacijose. Kalbinamas mokytojo, įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu duoti nurodymus dėl objekto judėjimo krypties ir buvimo vietos arba sekti kitų atitinkamus nurodymus.
6 žingsnio pasiekimai		
Matematinis mąstymas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <i>Esminiai gebėjimai</i> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudoja grafiniais jų vaizdais sprendamas problemas. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti. Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus. Žinomas figūras pavadinama taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja. Apibūdina, kaip	Įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kai skaičiuojama pridedant po vieną pasitelkus daiktus, piešinius, pirštus. Skaičiavimo užduotis atlieka jas suvaidindamas, nupiešdamas, parodydamas gestais, manipuliuodamas daiktais. Įsitraukia žaidimus, kuriuose skaičiuojama į priekį ir atgal (12-os ribose), pradedama skaičiuoti nuo bet kurio skaičiaus (10-ies ribose). Naudodamasis objektais, piešiniais, kurdamas istorijas, pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti. Mokosi sujungti ir išskaidyti kiekį 5-ių objektų grupėje, vėliau 10-ies ir 12-os ribose. Mokosi objektų kiekį grupėje apibūdinti kaip pakankamą / per didelį / per mažą tikslui pasiekti ar užduočiai atlikti. Neformaliai įsitraukia į

	vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti, kaip reikėtų sugrįžti. Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų.	skaičiavimo uždavinių sprendimą. Mokosi samprotauti, taiko įgytą skaičiavimo patirtį sprendamas problemas, pradeda vartoti žodžius, kuriais nusakomi matematiniai procesai.
Tyrinėjimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminiai gebėjimai</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga jis pats; kaip žmonės gyvena seniau ir kaip dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs, kuo skiriasi. Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	Tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, varto enciklopedijas, klausosi informacinių tekstų, stebi tikslingai parinktus vaizdo įrašus, aiškindamasis gamtos objektų (jie auga, daugelis juda, jiems reikia maisto ir pan.) ir žmogaus sukurtų daiktų skirtumus, domisi, kaip yra kuriami daiktai, pradeda suvokti, kad žmogaus sukurtų daiktų kaitą lemia mokslo ir technologijų pažanga. Atranda fizikinius reiškinius: jėgas, energiją, paprastuosius mechanizmus, magnetizmą.
Problemų sprendimas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <u>Esminiai gebėjimai</u> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsversto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes	Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	Veiksmų sekas (algoritmus) problemoms spręsti suvokia ir elementariai taiko stebėdamas, žaisdamas, nagrinėdamas ir įvardydamas įvairių procesų, kasdienių darbų ir veiklų atlikimą žingsniais, veiksmų eiliškumą, susitarimus-taisykles. Veiklos, siekiant savo ketinimų, skaidymo į dalis įgūdžius vaikas ugdo žaisdamas, konstruodamas, dalyvaudamas projektinėse ir kt. veiklose, padalindamas didelį darbą į dalis, paskirstydamas komandos narių vaidmenis ir veiksmus.

Mokėjimas mokytis <u>Vertybinė nuostata</u> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <u>Esminiai gebėjimai</u> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	Naudoja įvairius įrankius, ir stebėdamas, kaip tie įrankiai veikia, pats juos išbando. Daiktus kūrybiškai panaudoja žaidimuose, ugdo nuostatą tausoti daiktus. Džiaugiasi atradęs naujus dydžių palyginimo būdus. Per įvairias praktines veiklas susipažįsta su nurodymo, komandos sąvokomis.
Ugdymo(si) kontekstai, mokytojo vaidmuo, ugdymo(si) būdai: <u>Tyrinėjimas ir gilus mokymasis:</u> mokytojai vaikus skatina tyrinėti savo kūną, aplinką ir įvairius pažinimo būdus, ragina juos kelti klausimus, ieškoti atsakymų ir remtis tyrinėjimais priimančiais sprendimus. <u>Realioji ir virtualioji aplinka:</u> naudojamos skaitmeninės priemonės leidžia vaikams stebėti nematomus procesus ir plėsti skaitmeninį raštingumą. <u>Universalus dizainas mokymuisi:</u> organizuojamos įvairios patirtinės veiklos, padedančios suprasti ir tyrinėti informaciją skirtingais būdais. <u>Žaismė:</u> kuriama tyrinėjimui palanki aplinka, kuri provokuoja žaisti, eksperimentuoti, patirti netikėtumą ir nuostabą. <u>Ugdymo(si) būdai:</u> tyrinėjimo kampeliai, eksperimentai, diskusijos, atradimų stotelės, IT taikymas, kūrybiniai ir naratyviniai žaidimai, pažintinės išvykos, STEAM projektai.		

Kuriu ir išreiškiu		
Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
3 žingsnio pasiekimai		
Estetinis suvokimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka <u>Esminiai gebėjimai</u> Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu,	Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąsąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu – bjauru; šviesu – tamsu; tylu – garsu). Turi	Klausosi mokytojo parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems muzikiniams pasirinkimams, formuojamas estetikos pojūtis. Stebi ir tyrinėja aplinkos objektus ir

aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba	savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.	reiškinius, patraukiančius dėmesį savo vizualinėmis savybėmis; stebi ir reaguoja į mokytojo santykį su aplinkos objektais (susižavėjimą, grožėjimąsi). Jautrumas vizualiojo pasaulio ypatumams plėtojasi Mokykloje estetiškai ir saikingai naudojant spalvą, apšvietimą, medžiagiškumą, turint galimybę aplinkos daiktus ir objektus ne tik stebėti, bet ir liesti, matyti iš skirtingų perspektyvų ir pan.
Meninė raiška <i>Vertybinė nuostata</i> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminiai gebėjimai</i> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	Žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Eksperimentuoja balsu: kuria ir rečituoja savitus žodžius; paskatintas kūnu išgauna garsus, išbando naujus judesius, tinkančius dainuojant ar klausant muzikos. Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, bandydamas nustatyta kryptimi koordinuotai judėti su kitais.	Intuityviai domisi aplinka, garsais, bando suprasti aplinkos ir savo muzikinio čiaušėjimo sąsajas. Mokosi vis tiksliau suvokti, imituoti ir atskirti ritminius bei melodinius darinius, įgydamas muzikos kalbos pradmenis. Žaisdamas muzikinius žaidimus, geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika. Palankioje erdvėje judėdamas vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą.
Kūrybiškumas <i>Vertybinė nuostata</i> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <i>Esminiai gebėjimai</i>	Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka	Juda natūraliai, džiaugsmingai, judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Judesio kalba išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį.

Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais	
Gebėjimas žaisti <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <i>Esminiai gebėjimai</i> Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių	Pradėdamas žaisti siužetinius vaidmenų žaidimus, vaikas su kitais tarpusavyje sąveikauja nedaug, žaidimo siužetą sudaro vienas ar du pasikartojantys įvykiai. Žaidžiant nuolat, jo gebėjimai tobulėja, jis ima žaisti didesnėse grupelėse, išmoksta tikslingai kurti žaidimo erdves ir konstruoti sudėtingesnius žaidimo siužetus, pasitelkdamas vaizduotę ir įtraukdami fantastinių elementų.
6 žingsnio pasiekimai		
Estetinis suvokimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <u>Esminiai gebėjimai</u> Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba	Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.	Jautrumas vizualiojo pasaulio ypatumams ugdomas Mokykloje estetiškai ir saikingai naudojant spalvą, apšvietimą, medžiagiškumą, turint galimybę aplinkos daiktus ir objektus ne tik stebėti, bet ir liesti, matyti iš skirtingų perspektyvų ir pan. Grafinė ir spalvinė raiška tampa įvairesnė, meninių sąvokų žodynas platesnis, kai mokytojo paskatintas vaikas stebi, analizuoja, aptaria, grožisi savo, kitų vaikų ir profesionalių menininkų sukurtais kūrinių. Pažįsta ir patiria teatro meno reiškinius stebėdamas ir dalyvaudamas teatro pastatymuose ikimokyklinio amžiaus

		vaikams: šokio, lėlių, dramos, operos ir kt.
Meninė raiška <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <u>Esminiai gebėjimai</u> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Išbando grojimą smulkesnės motorikos įgūdžių reikalaujančiais muzikos instrumentais. Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas, nuotaikas, veikėjų judesius. Šoka sudėtingesnius šokius bei ratelius.	Judesiu rodo muzikinę frazę, vis geriau imituoja pažįstamą medžiagą, gerina kvėpavimo įgūdžius, plečia vokalinį diapazoną, spontaniškai dainuoja dainas, kuriose juntamas metras, pasikartojantys ritmo dariniai ir tonacija. Muzikuodamas kūno perkusija ir instrumentais, lavina motoriką ir raumenų kontrolę, kai reikia sugriebti, kratyti, mušti, trinti ir pan. Tikslingas grafinių ir spalvinių vaizdų kūrimas – piešimas. Piešdamas ir kurdamas su įvairiomis priemonėmis ir piešimo įrankiais, plėtoja savo grafinę ir spalvinę raišką. Spalvinė, grafinė ir erdvinė vizualinė raiška ikimokykliniame ugdyme yra integrali.
Kūrybiškumas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <u>Esminiai gebėjimai</u> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. Dalinasi savo kūryba, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	Kuria savo žaidimus ir juos žaidžia su draugais ir mokytoju. Žaisdamas ir kurdamas vis naujus žaidimus, sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes. Šokdamas tyrinėja, fantazuoja, eksperimentuoja su garsais, balsais, judesiais, fizinėmis medžiagomis ir siužetais, generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui. Patiria džiaugsmą kurdamas įvairias dvimates ir trimates figūras, objektus ir kompozicijas iš įvairaus dydžio įprastų ir netikėtų priemonių bei medžiagų. Dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose.

Gebėjimas žaisti <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą <u>Esminiai gebėjimai</u> Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Paskatintas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse, išradingai jas pritaiko žaidimui. Tvarko žaidimo erdves. Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių žaidimuose.	Vaiko žaidimai tampa tęstiniais, prieš žaidžiant, vaikas aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, vaikas pats kontroliuoja savo ir kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus. Jungiasi į kolektyvinius režisūrinius žaidimus kurdamas ilgalaikius žaidimo pasaulius mėgstamų knygų, pasakų ir kino filmų pagrindu, lengvai įtraukia kitus grupės vaikus.
Ugdymo(si) kontekstai, mokytojo vaidmuo, ugdymo(si) būdai: <u>Universalus dizainas mokymuisi:</u> mokytojai vaikus skatina rinktis veikimo būdus ir priemones pagal asmeninius poreikius ir pomėgius. <u>Žaismė:</u> vaikai drąsinami žaidimu reikšti emocijas, išbandyti įvairias žaidimų formas ir tyrinėti pasaulį per savo teorijas. <u>Kūrybiniai dialogai:</u> kuriama vaizduotė ir smalsumą žadinanti aplinka, kurioje vaikai patiria kūrybos džiaugsmą, išbando kūrėjo, atlikėjo, stebėtojo ir vartotojo vaidmenis. <u>Ugdymo(si) būdai:</u> imitaciniai, naratyviniai, muzikiniai žaidimai, eksperimentavimas, komponavimas, modeliavimas, edukacinės išvykos, bendruomenės renginiai, STEAM projektai.		

UGDYMOSI PROCESO ORGANIZAVIMAS

Išimokyklinio ugdymo procesas, pagrįstas visuminio ugdymosi principais, užtikrina harmoningą vaiko raidą įvairiose srityse: socialinėje, emocinėje, pažinimo, kalbinėje, kūrybinėje ir fizinėje. Organizuojant ugdymosi veiklas, atsižvelgiama į vaiko gerovę, jo patirtį, amžių ir raidą.

Ugdymosi procesas yra dinamiškas ir lankstus, remiasi universalus dizaino mokymui (UDM) principais ir nuolatine refleksija.

Ugdymas grindžiamas vaiko patirtimi. Ugdymosi procesas organizuojamas taip, kad vaikas aktyviai dalyvautų, patirtų, tyrinėtų, eksperimentuotų ir reflektuotų savo patirtį. Žaidimas išlieka pagrindiniu ugdymosi metodu, o mokytojas skatina vaiko smalsumą ir savarankiškumą.

Universalus dizainas mokymuisi (UDM). Ikimokyklinis ugdymasis yra organizuojamas atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, gebėjimus ir galimybes. Skatinama įtrauktis, užtikrinamos priemonės ir metodai, leidžiantys visiems vaikams sėkmingai mokytis ir dalyvauti ugdymosi procese.

Refleksija ir tikslingas stebėjimas. Mokytojas nuolat stebi vaikų pažangą, analizuoja jų veiklą, domisi jų patirtimis ir individualiais pasiekimais. Refleksija ne tik vertina ugdymosi procesą, bet ir leidžia jį koreguoti pagal vaikų poreikius bei stiprinti jų motyvaciją mokytis.

Ugdymasis yra natūralus, įtraukus, žaismingas ir orientuotas į vaikų patirtį bei saviraišką, siekiant jų visapusiško brandumo ir sėkmingo pasirengimo tolimesniam mokymuisi.

Pedagginės strategijos ir ugdymosi organizavimo formos

Taikomos proaktyvaus ugdymosi strategijos grindžiamos vaiko ir mokytojo sąveika, yra esminės siekiant užtikrinti, kad ikimokyklinio ugdymosi procesas būtų dinamiškas, įtraukiantis ir orientuotas į vaiko individualius poreikius bei raidą.

1. Interaktyvus ugdymas(is): mokytojai skatina vaikų aktyvų dalyvavimą ugdymosi procese, mokant juos užduoti klausimus, dalintis mintimis ir idėjomis.

2. Dialogo pedagogika: mokytojai skatina vaikus ne tik užduoti klausimus, bet ir reflektuoti apie savo patirtį. Tai padeda vaikams gilinti supratimą ir skatinti kritinį mąstymą.

3. Žaidimo pedagogika: žaidimas yra esminis ugdymosi būdas, leidžiantis vaikams mokytis per patirtį. Mokytojai įtraukia įvairius žaidimus, skatinančius socialinius santykius, kūrybiškumą ir problemų sprendimą.

4. Individualizuotas požiūris: mokytojai atsižvelgia į kiekvieno vaiko individualius poreikius, gebėjimus ir interesus. Individualizavimas leidžia vaikams mokytis savo tempu ir atsižvelgiant į savo pomėgius.

5. Reflekyvi praktika: mokytojai reguliariai reflektuoja apie savo praktiką ir vaikų pažangą. Jie analizuoja, kas veikia, o kas ne, ir atitinkamai koreguoja savo metodus.

6. Mokymosi aplinkos pritaikymas ir ugdymas pavyzdžiu: mokytojai kuria aplinką, kuri skatina vaikus tyrinėti ir eksperimentuoti, savo pavyzdžiu įkvepia veikti.

Ugdymosi organizavimo formos

Ugdymo procese taikomi įtraukiantys, inovatyvūs, prasmingą ugdymą(si) skatinantys ugdymo metodai: žaidimas ir patirtinė veikla.

Vaikų ugdymosi kontekstai

Universalaus dizaino mokymuisi kontekstas (UDM)

Padedą užtikrinti, kad kiekvienas vaikas, nepriklausomai nuo savo gebėjimų, mokymosi stilių ar poreikių, turėtų galimybę sėkmingai dalyvauti ugdymosi procese. Kuriamą įtrauki ir palaikanti mokymosi aplinka, kuri atitiktų visų vaikų poreikius. UDM kontekstas skatina įtrauktį, užtikrinant, kad visi vaikai, įskaitant tuos, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių, turėtų prieigą prie mokymosi išteklių ir veiklų. Mokytojai pritaiko ugdymosi metodus, atitinkančius įvairius mokymosi stilius ir gebėjimus; taiko lankstų požiūrį į ugdymąsi, keičia veiklas ir metodus pagal vaikų poreikius. Fizinė aplinka yra organizuojama taip, kad būtų lengvai prieinama visiems vaikams. Mokytojai nuolat reflektuoja savo praktiką ir vertina vaikų pažangą. UDM kontekstas apima tėvų/globėjų įtraukimą į ugdymosi procesą. Mokytojai bendradarbiauja su tėvais/globėjais, kad suprastų vaikų poreikius ir užtikrintų nuoseklų palaikymą tiek namuose, tiek mokykloje. UDM kontekstas užtikrina, kad kiekvienas vaikas turėtų galimybę būti aktyviu ugdymosi proceso dalyviu, o tai skatina jų visapusišką raidą ir sėkmingą pasirengimą tolimesniam mokymuisi.

Žaismės kontekstas

Apima įvairius aspektus, skatinančius vaikų kūrybiškumą, socialinius įgūdžius, emocinę gerovę ir pažinimo procesus. Žaisdami vaikai laisvai išreiškia savo idėjas ir fantaziją. Tai gali būti tiek simboliniai žaidimai, kuriuose vaikai imituoja suaugusiųjų veiklą, tiek kūrybiniai projektai, kur jie kuria įvairius istorijas ar vaidmenis. Kūrybiškumas vystosi, kai vaikai eksperimentuoja ir tyrinėja. Žaidimas vyksta grupėse, ir lauke, kur vaikai bendrauja ir bendradarbiauja. Ši sąveika padeda jiems išmokti dalijimosi, bendradarbiavimo, konfliktų sprendimo ir empatijos. Vaikai mokosi suprasti kitų jausmus ir poreikius – vystyti socialinę kompetenciją. Žaidimas padeda vaikams išreikšti ir reguliuoti savo emocijas. Mokytojai stebi vaikų žaidimus ir padeda jiems suprasti, kaip pažinti savo emocijas. Žaidimas skatina tyrinėjimą ir eksperimentavimą, leidžia vaikams ugdytis per patirtį. Vaikai mokosi problemų sprendimo, kritinio mąstymo ir analitinio požiūrio. Fiziniai žaidimai lavina motorinius įgūdžius, koordinaciją ir bendrą savijautą, taip pat padeda vaikams išlaisvinti susikaupusią energiją ir gerina nuotaiką. Lauko žaidimai suteikia vaikams galimybę tyrinėti gamtą, mokytis apie ekologiją ir vystytis fiziškai, o aplinkos įvairovė skatina tyrinėti, lavina kūrybiškumą. Žaismės kontekstas pritaikomas skirtingoms temoms ir ugdymosi sritims. Mokytojai integruoja žaidimą į ugdymosi turinį, kad padėtų vaikams ugdytis per įvairias žaidimų formas.

Kultūrinių dialogų kontekstas

Apima vaikų, Mokytojų ir šeimų tarpusavio sąveiką, kuri remiasi įvairių kultūrų vertybėmis, tradicijomis ir patirtimis. Šis kontekstas lavina vaikų kultūrinį sąmoningumą, pagarbą skirtingoms kultūroms ir bendradarbiavimą. Mokytojai skatina kultūrinę įvairovę, pristatydami vaikams

skirtingas kultūras per pasakojimus, dainas, šokius ir šventes. Jie inicijuoja diskusijas apie kultūrinius skirtumus ir panašumus, leidžiančius vaikams išsakyti savo mintis ir klausimus, o tai skatina kritinį mąstymą ir supratimą. Padeda vaikams suprasti ir gerbti kitų kultūrų vertybes bei tradicijas. Kultūrinių dialogų metu vaikai mokosi empatijos, tolerancijos ir socialinių įgūdžių, kurie yra svarbūs kuriant harmoningą bendruomenę. Mokytojai integruoja kultūrinius elementus į kasdienes veiklas, pvz., meną, muziką, kalbą, skaitymą, mitybą ir pan. Skatinamas tėvų/globėjų dalyvavimas ir bendradarbiavimas, kad būtų kuriama nuosekli ugdymosi aplinka, kuri atspindėtų šeimos kultūrinius kontekstus ir vertybes.

Kultūrinių dialogų kontekstas skirtas sukurti įtraukią ir įvairiapusę mokymosi aplinką, kurioje vaikai gali augti kaip kultūriškai sąmoningi ir atsakingi pasaulio piliečiai.

Kalbų įvairovės kontekstas

Apima įvairių kalbų ir kultūrų integravimą į ugdymosi procesą, skatinant vaikų kalbinių gebėjimų vystymąsi ir tarpkultūrinį supratimą. Šis kontekstas padeda vaikams plėsti savo kalbos įgūdžius, pažinti skirtingas kultūras ir prisidėti prie socialinės įtraukties. Mokytojai skatina vaikų kalbinius gebėjimus, pritaikydami įvairias strategijas, tokias kaip dainavimas, žaidimai, pasakojimai ir interaktyvūs užsiėmimai. Kalbų įvairovės kontekste pripažįstama, kad vaikai gali turėti skirtingas gimtąsias kalbas. Kalbų įvairovė yra glaudžiai susijusi su kultūra. Mokytojai integruoja kultūrinius elementus, tokius kaip tradicijos, papročiai ir šventės, į kalbų ugdymosi procesą, padeda vaikams suprasti, kaip kalba atspindi kultūrinę identitetą. Šiuolaikinės technologijos naudojamos šiame kontekste, sudaro vaikams galimybes pasiekti įvairius kalbinius išteklius ir ugdymosi programas. Interaktyvios programos ir žaidimai padeda vaikams mokytis naujų kalbų įdomiai ir patraukliai. Kalbų įvairovės kontekstas užtikrina, kad visi vaikai turėtų galimybę plėtoti savo kalbinius gebėjimus ir kultūrinį sąmoningumą, prisideda prie jų visapusiško vystymosi ir sėkmingo prisitaikymo visuomenėje.

Judraus patyriminio ugdymosi kontekstas

Apima aktyvų vaikų dalyvavimą ugdymosi procese per fizinį judėjimą, tyrinėjimą ir praktinę veiklą. Remiamasi idėja, kad vaikai geriausiai mokosi patirdami ir veikdami, todėl jis skatina jų kūrybiškumą, smalsumą ir socialinius įgūdžius. Judrus ugdymasis apima įvairias fizines veiklas, tokias kaip šokiai, sportas, žaidimai ir užsiėmimai lauke. Fizinio aktyvumo integravimas į ugdymosi procesą padeda vaikams lavinti motorinius įgūdžius, stiprina sveikatą ir gerina bendraujantį bendravimą. Vaikai skatinami ugdytis per patirtines veiklas: tyrinėjant ir eksperimentuojant. Tai gali būti gamtos tyrinėjimai, kūrybinės dirbtuvės, mokymasis per žaidimus ir praktines užduotis. Mokytojai palaiko vaikų savarankiškumą, iniciatyvumą ir dalyvavimą ugdymosi veiklose, o fizinę aplinką pritaikoma taip, kad skatintų judrumą, tyrinėjimą, kūrybiškumą, improvizaciją bei įvairių

problemų sprendimo būdų ieškojimą per judėjimą ir aktyvią veiklą. Judraus patyriminio ugdymosi kontekstas padeda vaikams mokytis natūraliai ir smagiai, užtikrinant, kad jie būtų fiziškai aktyvūs, socialiai įtraukti ir kūrybingi.

Bendradarbiavimas su šeima

Mokykloje skatinamas aktyvus Mokytojų, tėvų/globėjų ryšys, siekiant sukurti palaikančią ugdymosi aplinką. Reguliari informacijos sklaida apie vaikų pažangą ir emocinę būseną vyksta per susitikimus gyvai, taip pat per naujienlaiškius ar skaitmenines platformas: elektroninį žurnalą „Mūsų darželis“, uždaras Facebook grupes, Mokyklos svetainę¹¹, viešą Facebook grupę¹². Tėvai/globėjai kviečiami dalyvauti ugdymosi veiklose, dalintis savo patirtimi, nes bendri tikslai padeda užtikrinti nuoseklų ugdymosi procesą, tai šeimų vakaronės, vaikų ar Mokyklos šventės, pvz., išleistuvės iš Mokyklos. Siūlomi mokymai stiprina tėvų žinias, emocinis palaikymas padeda spręsti iškilusias problemas, pvz., specialistų pranešimai psichologinėmis ar sveikatos tematikomis.

Parama vaikų ugdymui, mokytojams ir šeimoms

➤ Ugdymas grindžiamas nacionalinėmis programomis, užtikrinančiomis kokybę ir atitiktį vaikų amžiaus raidai. Vaikai turi prieigą prie įvairių šiuolaikinių ugdymosi priemonių. Veikia edukacinis kabinetas su sensorinėmis priemonėmis, pritaikytas individualiems ugdymo poreikiams. Teikiama speciali švietimo pagalba vaikams su individualiais poreikiais (logopedo, specialiojo pedagogo, psichologo ir kt. specialistų pagalba).

➤ Mokytojams organizuojami mokymai, seminarai, skatinantys profesinį augimą ir įtraukus ugdymo įgyvendinimą. Vaiko gerovės komisija teikia metodinę pagalbą Mokytojams (konsultacijos, bendradarbiavimas sprendžiant vaiko poreikius). Veikia kolegialaus mokymosi formos (patirties mainai, stebėjimai, refleksijos).

➤ Tėvams teikiama informacija apie vaikų raidą ir ugdymosi pažangą. Organizuoja individualias konsultacijas, šeimų dienas, skatina tėvų įsitraukimą į ugdymo procesą. Skatinamas šeimų bendradarbiavimas ir dalyvavimas bendruomenės veiklose (šventės, talkos, išvykos). Veikia grįžamojo ryšio ir atsiliepimų sistema, padedanti stiprinti ugdymo kokybę ir santykį su šeima.

¹¹ <http://www.vaidilute.vilnius.lm.lt/>

¹² <https://www.facebook.com/LdVaidilute>

VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaiko ugdymo(si) pažangos ir pasiekimų stebėseną

Vaiko ugdymo(si) pažangos ir pasiekimų **stebėseną** yra nuolatinis procesas, apimantis informacijos rinkimą, analizę ir apibendrinimą apie mokymosi eigą bei rezultatus. Progresas fiksuojamas remiantis metodiniu leidiniu „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“ (2024), kuriame apibrėžtos aštuoniolika pagrindinių vaiko raidos ir ugdymosi sričių, įskaitant vertybines nuostatas ir esminius gebėjimus.

Pasiekimų ir pažangos **vertinimas** vykdomas naudojant pasiekimų stebėsenos priemonę „Pasiekimų žingsneliai“,¹³ stebint vaikų veiklą ir elgesį kasdienėje aplinkoje, bendraujant su jais, analizuojant kūrybinius darbus, fiksuojant garso ir vaizdo įrašus, taip pat įsiklausant į vaikų pasakojimus. Taip pat svarbūs pokalbiai su tėvais/globėjais, jų pateiktos anketos ir atsiliepimai. Visa surinkta informacija sistemingai kaupiama vaiko aplanke, skaitmeninėje laikmenoje ar kitose priemonėse. Vaiko aplanke saugomi stebėjimo aprašai, kūrybiniai darbai, dailės kūriniai, vaikų pastebėjimai ir mintys, pomėgių aprašymai, užduoti klausimai, nuotraukos bei mokytojų įžvalgos apie vaiko pasiekimų lygį ir tolesnes ugdymosi galimybes.

Vertinimo **rezultatai** tėvams/globėjams pristatomi du kartus per metus. Pirmasis vertinimas atliekamas nuo rugsėjo 1 d. iki spalio 31 d., o antrasis – iki gegužės 15 d. Jei vaikas pradeda lankyti grupę naujai, vertinimas vykdomas praėjus dviem mėnesiams po adaptacinio laikotarpio. Papildomi vertinimai gali būti atliekami, pastebėjus reikšmingas ugdymosi spragas ar kilus klausimams. Vaiko ugdymosi pasiekimų stebėsenos, vertinimo ir rezultatų eiliškumas (4 pav).

4 pav. Vaiko ugdymosi pasiekimų stebėsenos ir pažangos vertinimo sistema

¹³ <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/11/Priemone-Pasiekimu-zingsneliai.pdf>

Ikimokyklinio ugdymosi tęstinumas

Ikimokyklinio ugdymosi pasiekimo sritys (**Mūsų sveikata ir gerovė, Aš kalbų pasaulyje, Tyrinėju ir pažįstu aplinką, Aš ir bendruomenė, Kuriu ir išreiškiu**) užtikrina sklandų ir efektyvų vaiko perėjimą į priešmokyklinio ugdymosi kompetencijas (Sveikatos ir fizinis ugdymas, Kalbinis ugdymas, Matematinis ugdymas, Gamtamokslinis ugdymas, Visuomeninis ugdymas, Meninis ugdymas). Mokytojai, dirbantys ikimokyklinėse ir priešmokyklinėse grupėse, bendradarbiauja, dalinasi patirtimi ir informacija apie vaikų pasiekimus ir pažangą. Tėvai/globėjai informuojami apie vaiko pasiekimus, pažangą bei būdus, įtraukiami į vertinimo procesą, prašant atgalinio ryšio; konsultuojami švietimo klausimais. Vertinimo metodai nuoseklūs, leidžiantys stebėti vaikų pažangą ir ugdymo rezultatus tiek ikimokykliniame, tiek priešmokykliniame etape.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos projektas 2025 m. balandžio mėn. 7 d. pristatytas Mokyklos bendruomenei.

Mokyklos Programa peržiūrima ir atnaujinama kas 5 metus, remiantis naujausiais įsivertinimo rezultatais, keičiantis Mokyklos struktūrai, reaguojant į švietimo politikos pokyčius ir pan.

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Bartkevičienė, Z., ir kt. (2016). *Antroji kalba ankstyvajame amžiuje*. <https://www.nsa.smsm.lt/wp-content/uploads/2021/10/Antroji-kalba-ankstyvajame-amziuje.pdf>
 2. Bernotienė, R., ir kt. (2015). *Jūsų vaikas – ikimokyklinukas*. <https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/Leidiny/ikimokyklinukas1.pdf>
 3. Brandišauskienė, A., ir kt. (2024). *Ikimokyklinio ugdymo programų analizė: Vilniaus miesto mokyklų atvejis*. <https://www.eduvilnius.lt/naujienos/ikimokyklinio-ugdymo-programu-analize-sekmingam-ugdymo-programu-gairiu-igyvendinimui/>
 4. Frolovaitė, L. (Parengė). (2020). *Kodėl verta skaityti vaikams ankstyvajame amžiuje?* <https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/svietimas/tautiniamazumusvietimas/Kod%C4%97l%20verta%20vaikams%20skaityti.pdf>
 5. Galkienė, A., ir kt. (Sud.). (2023). *Universalaus dizaino mokymuisi gairės*. <https://tukstantmeciomokyklos.lt/wp-content/uploads/2023/11/Universalaus-dizaino-mokymuisi-gaires.pdf>
 6. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu. Nr. V-1142.
 7. Monkevičienė, O., ir kt. (2021). *Žaismė ir atradimai: Rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo pedagogui*. <https://emokykla.lt/metodine-medziaga/medziaga/perziura/286>
 8. Nacionalinė švietimo agentūra. (2025). *Kodėl darželis geras pasirinkimas jūsų mažyliui: Atmintinė tėvams (globėjams)*. <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2025/02/Kodel-vaiku-darzelis-geras-pasirinkimas-jusu-mazyliui.-Atmintine-tevams-globejams.pdf>
 9. Sabaliauskienė, R., ir kt. (2021). *Ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas vykdančių mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo metodika*.
 10. Sudeikienė, I., ir kt. (2020). *Išmaniosios technologijos ir informacinis mąstymas*. <https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/svietimas/pagrindinis/Ankstyvasis%20ugdymas%20ir%20IKT.pdf>
-

Nustatyti stiprieji mokyklos veiklos aspektai:

1. Bendra grupės atmosfera pozityvi, grįsta malonių bendravimu ir bendradarbiavimu. (1.1.1.*3 lygis)
2. Fizinė aplinka saugi ir pritaikyta vaikų poreikiams. (1.1.2.*3 lygis)
3. Mokytojas jautriai bendrauja ir skiria reikiamą dėmesį kiekvienam vaikui, remdamasis jo stipriosiomis pusėmis ir skatindamas jį ugdytis. (1.2.1.*3 lygis)
4. Vaikai žino, kokio elgesio iš jų tikimasi, dalyvauja kuriant grupės taisykles ir mokosi jų laikytis. (1.3.1.*3 lygis)
5. Vaikai nebijo klysti, geba drąsiai ir tinkamai išsakyti savo nuomonę ir dalyvauti priimant sprendimus grupėje. (1.3.2.*3 lygis)
6. Ugdymo(si) aplinka yra patogi ir skatinanti imtis įvairios veiklos, individualiai, mažomis grupelėmis ar su visais grupės vaikais. (3.1.1.*3 lygis)
7. Aplinkoje yra gausu įvairių socialinių sąveikų situacijų (su kitais grupės vaikais, su tėvais (globėjais), su kitais bendruomenės nariais). (3.2.2.*3 lygis)
8. Grupėje mokytojo taikomos kasdieninės vaikams įprastos veiklos padeda ugdyti vaikų savireguliaciją ir savarankiškumą. (3.1.1.*3 lygis)
9. Mokytojas vadovaujasi dialogiško bendravimo principu, grupėje palaikydamas ir inicijuodamas nuolatinį dialogą tarp vaikų bei tarp vaikų ir suaugusiųjų. (3.2.1.*3 lygis)
10. Mokytojas žaidimą vertina kaip ugdymo(si), tyrinėjimų, atradimų, įsitraukimo ir džiaugsmo šaltinį. (4.3.1.*3 lygis)

Nustatyti tobulintini veiklos aspektai

1. Vaikai nebijo klysti, geba drąsiai ir tinkamai išsakyti savo nuomonę ir dalyvauti priimant sprendimus grupėje. (1.3.2.*2 lygis)
2. Mokytojas savo kalboje ir veikloje vengia stereotipų. (1.4.1.*2 lygis)
3. Aplinkoje įrengtos erdvės atsipalaidavimui ir ramybei, kur vaikai gali pabūti vieni ir pailsėti. (3.1.3*2 lygis)
4. Mokytojas sistemingai stebi ir fiksuoja vaikų pasiekimus, dokumentuoja vaikų daromą pažangą; lygina ankstesnius vaiko pasiekimus su esamais, viešai nelygina vaikų pasiekimų tarpusavyje. (5.1.1.*2 lygis)
5. Mokytojas ir šeimos nariai dalijasi informacija apie vaiko daromą pažangą. (5.1.3.*2 lygis)

